

Mateřská škola Prostějov, ul. Šárka 4a
796 01 Prostějov, ☎ 582 351 664, IČO 47922435

Školní vzdělávací program

„ČTYŘLÍSTEK“

Platnost inovovaného ŠVP: od 1. 9. 2023

Vydala: Mgr. Iveta Bittnerová, ředitelka školy

Číslo jednací: MŠ 215/2023

Motto:

*"Myšlenkou školy je kultivovat dítě v prostředí pohody, radosti, her a tvořivosti
a aby prožilo radostné chvíle ve společnosti kamarádů takovým způsobem,
aby mohlo plně využít svůj potenciál..."*

Obsah školního vzdělávacího programu MŠ

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O SUBJEKTU MATEŘSKÉ ŠKOLY	3
2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY	5
3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ	7
VĚCNÉ PODMÍNKY	7
ŽIVOTOSPRÁVA.....	7
PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY.....	8
ORGANIZACE.....	9
ŘÍZENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY.....	10
PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ.....	10
SPOLUÚČAST RODIČŮ.....	11
PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI.....	12
PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH	14
PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ S OMJ.....	14
PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET	15
4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ.....	16
5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.....	17
6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH.....	20
NÁZVY INTEGROVANÝCH BLOKŮ A DOPORUČENÉ NÁZVY TÉMAT	21
INTEGROVANÉ BLOKY	23
7. EVALUAČNÍ SYSTÉM A PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA	53
8. PŘÍLOHY	58

1. Identifikační údaje o subjektu mateřské školy

Název příspěvkové organizace:	Mateřská škola Prostějov, ul. Šárka 4a
Mateřská škola Prostějov, ul. Šárka 4a	pracoviště Dvořákova 5 pracoviště Libušinka 18 pracoviště Žešov 81
Sídlo příspěvkové organizace:	Prostějov, ul. Šárka 4348/4a, PSČ 796 01
Právní forma:	příspěvková organizace
Identifikační číslo organizace:	47922435
Web školy:	https://mssarka.cz
DS:	uc8tib9
Zřizovatel:	Statutární město Prostějov, T. G. Masaryka130/14, 796 01
Ředitelka školy:	Mgr. Iveta Bittnerová (tel. 607 581 034)
Tel. č. pracovišť:	MŠ Šárka 582 351 664 MŠ Dvořákova 582 351 130 MŠ Libušinka 582 344 835 MŠ Žešov 582 334 763
Název ŠVP:	„Čtyřlístek“
ŠVP byl inovován k datu 1. 9. 2022	
ŠVP inovovaly:	Mgr. Iveta Bittnerová, MŠ Šárka PaedDr. Libuše Vrbová, MŠ Dvořákova Mgr. et Mgr. Magda Vedmochová, MŠ Libušinka Mgr. Jaroslava Kučerová, MŠ Žešov
Projednáno na pedagogické radě dne:	31. 08. 2022
Účinnost od:	01. 09. 2022

Mateřská škola Prostějov, Šárka 4a

Mateřská škola byla zřízena na základě usnesení zastupitelstva města Prostějova č. 13330 schváleného na 13. zasedání dne 27. 11. 2003. Od 1. 1. 2004 jsou součástí MŠ Prostějov, ul. Šárka 4a, pracoviště Dvořákova 5, Libušinka 18 a Žešov 81. Organizace vykonává činnost mateřské školy a zařízení školního stravování (školní jídelna Libušina 18).

Účel a předmět činnosti **mateřské školy** je vymezen § 33, zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění a jeho prováděcími předpisy.

Účel a předmět činnosti **zařízení školního stravování** (školní jídelna) je vymezen § 119, zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v aktuálním znění. Mateřská škola umožňuje stravování svým zaměstnancům ve školní jídelně na ulici Libušinka 18.

Mateřská škola hospodář s příspěvkem na provoz a údržbu přiděleným Statutárním městem Prostějovem a s příspěvkem na platy z MŠMT a Krajského úřadu Olomouckého kraje, odboru školství a mládeže. Ekonomickou a personální oblast si škola zabezpečuje formou smlouvy o dílo.

Počet tříd: 9

Kapacita školy: 236 dětí

- pracoviště MŠ Prostějov, ul. Šárka 4a činí: 25 dětí v jedné třídě a 27 dětí ve druhé třídě
- pracoviště Dvořákova 5 činí: 27 dětí ve dvou třídách a 24 dětí v jedné třídě
- pracoviště Libušinka 18 činí: 27 dětí ve třech třídách
- pracoviště Žešov činí: 25 dětí v jedné třídě

Zřizovatelem je udělována výjimka z nejvyššího počtu dětí ve třídě.

Pedagogické a provozní zajištění subjektu mateřské školy:

ředitelka školy	zástupce ředitele, ved. zam.	učitelky	asistentka pedagoga	provozní zaměstnanci	pracovnice ŠJ/ výdej stravy
1	1 + 2	16	1	10	2/9

2. Obecná charakteristika jednotlivých pracovišť školy

MŠ Šárka 4a, Prostějov

Mateřská škola je umístěna v okrajové části města. Byla postavena roku 1979. Interiér svým zařízením a vybavením tzv. rodinného typu dává dětem možnost bezproblémové adaptace v co nejkratší době. Je to typizovaná, jednopatrová budova s ochozem terasy a únikovým východem. V prvním patře je jedna třída, umývárna, WC a šatna dětí. Vzhledem k nemožnosti bezbariérového přístupu jsou zde zařazeny starší děti zpravidla od 5 – 7 let.

V přízemí je druhá třída s příslušenstvím umývárny, WC a šatny. Vzhledem k možnosti bezbariérového přístupu jsou zde zařazovány děti zpravidla od 2 – 5 let. Ta navazuje na chodbičku, která spojuje výdejnu stravy (škola dováží stravu ze školní jídelny MŠ Smetanova), pomocné kabiny, spisovnu, prádelnu a kancelář ředitele školy. Škola je částečně podsklepená, nachází se zde kotelná a místnosti na pomůcky. Budova má rovnou střechu.

Mateřská škola je postavena v areálu školní zahrady, kde je z jedné strany chráněna malou předzahrádkou od komunikace, z druhé strany je prostorná zahrada se vzrostlými jehličnatými stromy. Jsou zde vybudována dvě pískoviště, přírodní herní prvky, výuková pergola a koutky pro činnosti dětí (hudební, výtvarné, tělesné, pěstitelské). Zahrada je vybavena. Vše je umístěno ve dvou uzamykatelných domcích na zahradě MŠ.

V okolí školy je v blízkosti několik parků (Jezdecká ulice, Studentská ul., Husovo náměstí), kde mají děti možnost sběru přírodnin a hlavně využívají velký prostor pro různé hry a honičky.

Budova je po komplexní rekonstrukci střechy, oken a fasády.

Pracoviště Dvořákova 5, Prostějov

Mateřská škola byla postavena v roce 1970, jako jednopatrová budova umístěná v rozlehlé školní zahradě. Má tři třídy, současně jsou do nich děti rozděleny podle věku. Všechny třídy jsou standardně vybaveny, mají třídu, hernu a příslušenství (umývárna, WC a šatna dětí, u tříd jsou kuchyňky na výdej stravy). Jedna třída, umístěná v přízemní, navazující na budovu má bezbariérový přístup.

Součástí areálu jsou šatny učitelek, sklady na pomůcky a lůžkoviny. Interiéry tříd jsou vybaveny dětským nábytkem, který je přístupný hrám dětí. Stoly a židličky jsou přizpůsobeny výškovým rozdílům dětí.

Areál školní zahrady je vybaven jak pískovišti, tak dřevěnými herními prvky, bylo zřízeno přírodní jezírko s kameninovou skalkou (EVVO), prvky se využívají k tvořivým, pohybovým, výtvarným, pracovním a pěstitelským činnostem. V letním období se využívá kaskáda s vodou. Výhodou zahrady jsou již vzrostlé stromy tvořící přirozenou ochranu před dopravní komunikací a přináší v letním období příjemný stín. Školní zahrada je využívána celoročně. V zimě je možnost provozovat zimní sporty na zvýšeném terénu.

Součástí školy je hospodářská část (bývalá školní kuchyně), která nyní slouží jako výdejna stravy, prádelna, šatna pro provozní zaměstnance a další sklady.

Budova je po komplexní rekonstrukci střechy, oken a fasády.

Jídlo MŠ dováží ze školní kuchyně MŠ Smetanova, Prostějov.

Pracoviště Libušinka 18, Prostějov

Mateřská škola se nachází uprostřed sídliště Libušinka. Byla postavena v r. 1977. Je to jednopatrová budova obklopena školní zahradou. Má tři třídy - v přízemí jsou děti od 2,5 do 4 let, v prvním patře jsou děti od 4 do 7 let. V přízemí je vstupní chodba a hala, kde jsou umístěny

botníky pro všechny děti. Z halý vede vchod do šatny učitelek a dětí 1. třídy se sociální zařízením, hernou, třídou, výdejnou, dále je tu vstup na školní zahradu a také do školní kuchyně. Schodiště vede do 1. patra, kde jsou další dvě třídy s příslušenstvím, výdejny stravy, šatna zaměstnanců a sborovna.

Ze školy je přímý vchod na školní zahradu, která byla v roce 2015 revitalizována, byla doplněna novými herními prvky v přírodním stylu. Vzrostlé stromy tvoří přirozenou ochranu před slunečním zářením. V zahradních domcích jsou umístěny hračky, pohybové náčiní, zahradní nářadí. Budova je po komplexní rekonstrukci střechy, oken a fasády.

V okolí školy využíváme botanickou zahradu, Kolářovy sady, rybník, lesopark Hloučela.

Součástí mateřské školy je školní jídelna, se kterou spolupracujeme v zájmu školního stravování dětí a vzhledem k aktivitám školy.

Pracoviště Žešov 81

Mateřská škola je jednotřídní v okrajové části Prostějova, jejíž lokalita vytváří spíše specifiku vesnického prostředí.

Provoz je umístěn v budově bývalé školy, která byla kolaudována v roce 1910 jako obecná (později malotřídní) škola a to až do roku 1975. Po zrušení základní školy a provedení menších úprav byl v budově dne 12. 9. 1977 zahájen provoz pouze jednotřídní mateřské školy.

Budova mateřské školy je jednopatrová. V přízemí budovy se nachází šatna dětí, kancelář, vstup do sklepa a na zadní zahradu, která je využívána především pro společné akce s rodiči. Nachází se zde sociální zařízení pro děti a provozní zaměstnance. Součástí mateřské školy je bývalá hospodářská budova pro uložení vybavení zahrady. Hlavní část provozu je umístěna v 1. patře, kde je výdejna stravy (strava se dováží ze školní jídelny MŠ Smetanova), kabinet na pomůcky, hygienické zařízení, třída a lehárna, která je využívána i jako tělocvična. Mateřská škola má k dispozici i přední část zahrady, která slouží k pohybovým aktivitám.

Celá zahrada byla revitalizována a doplněna novými herními prvky v přírodním stylu. Je využívána i retenční nádrž s dešťovou vodou na zalévání. V zahradním domku jsou umístěny hračky, koloběžky a zahradní nářadí.

3. Podmínky předškolního vzdělávání

Věcné podmínky

- Prostorové uspořádání vyhovuje skupinovým i individuálním činnostem dětí na všech pracovištích. Vzhledem k denní nutnosti využívání lehátek pro odpolední odpočinek dětí (kromě pracoviště Žešov), není možné uchovávat např. dětské stavby na dokončení do příštích dnů, což částečně omezuje rozvoj jejich konstrukčních dovedností.
- Dětský nábytek, hygienické zařízení (umývárny, toalety) i vybavení pro odpočinek dětí (lehátka) jsou přizpůsobena antropometrickým požadavkům a odpovídají počtu dětí.
- Tělocvičné nářadí je dětem přístupné jen zčásti, zbytek učitelky zajišťují z kabinetů, dle potřeby aktivit na cvičení, z důvodu malého prostoru ve třídě (mimo MŠ Žešov - lehárna je využívána i k pohybovým aktivitám). Tělocvičné náčiní mají děti k dispozici stále, samy si je berou a opět uklízejí na svá místa.
- Vybavení hračkami odpovídá počtu dětí i jejich věku, učitelky je průběžně doplňují.
- Pomůcky ke vzdělávací práci učitelky využívají dle potřeby, jsou uloženy převážně ve skříňkách a na policích ve třídách a hernách.
- Hračky mají děti umístěny v otevřených policích, nízkých skříňkách nebo boxech, aby si je mohly samostatně brát a vyznaly se v jejich uložení. Prostředí je upraveno tak, aby dětské práce byly přístupné dětem a mohli je, popř. shlédnout i jejich rodiče.
- Na budovy mateřských škol bezprostředně navazují členité zahrady. Tyto prostory umožňují dětem rozmanité pohybové hry (běh, honičky, jízdu na koloběžkách, v zimním období sáňkování, bobování, aj.) a další aktivity (hry na pískovišti, v pískovnách, s vodou, kreslení na chodník, na tabuli, válení sudů z kopců, denní cvičení za příznivého počasí, hry ve vrbových doupátkách aj.).
- Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy, jsou udržovány v pořádku a čistotě.
- Učitelky sledují teplotu v místnostech, je zabezpečeno osvětlení dle příslušné hygienické normy.
- Učitelky mají ve třídách PC + reproduktory, a to jak pro práci s dětmi, tak pro přípravu dokumentace a administrativní práci učitelky.

Výhled zkvalitnění materiálních podmínek do doby platnosti aktuální verze ŠVP:

- *Obnovit a dokoupit náčiní pro tělovýchovné činnosti, pomůcky pro EVVO, zahradní nářadí, aj.*
- *Pořídít interaktivní tabule dle možností školy*
- *Projekty zajistit dotvoření přírodních zahrad (travnaté plochy, zelené střechy, výsadby aj.)*
- *Realizovat návrh školy na rekonstrukci chodníků a cyklotras na zahradách školy*
- *Doplňovat stávající vybavení interiéru školy dle požadavků hygieny a bezpečnosti*

Životospráva

- Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, je to záležitost školní jídelny.
- Na pracoviště Šárka 4a, Dvořákova 5 a Žešov 81 je dovážena ze školní jídelny MŠ Prostějov, ul. Smetanova, v MŠ Libušinka 18 je vlastní školní jídelna.

- Mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány požadované intervaly. (max. 3 hodiny.)
- Děti mladší tří let jsou zařazovány do skupiny strážníků 3-6 let, a děti s OŠD jsou zařazeny do skupiny 7-10 let.
- Celý den mají děti k dispozici ve třídách dostatek tekutin (ranní čaj, voda, voda se šťávou, džus), děti jsou pobízeny k příjmu tekutin pravidelně, a to i venku na školní zahradě. Děti používají k pitnému režimu během dne své vlastní hrníčky označené jménem, z důvodu samostatné sebeobsluhy.
- Děti do jídla nenutíme, ale snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování. Pokud má dítě zdravotní problém, je řešen po dohodě rodičů se školou a jídelnou. Děti jsou vedeny k samostatnosti a sebeobsluze.
- Je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je však současně natolik flexibilní, aby umožňoval organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci. Děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku dle počasí (2 hodiny dopoledne, dle možností i odpoledne), buď na zahradě mateřské školy nebo na vycházce po okolí či v parku. Program činností je přizpůsobován okamžité kvalitě ovzduší. Děti mají dostatek volného pohybu nejen na zahradě, ale i v interiéru mateřské školy.
- Učitelky respektují individuální potřebu aktivit jednotlivých dětí, ale i spánku a odpočinku. Pokud děti během poslechu pohádky neuspí, zůstávají na lehátku maximálně 30 minut pro potřebu odpočinku, pak následuje klidový program (kreslení, modelování, hry s drobnými stavebnicemi, plnění pracovních listů, aj). Děti ke spánku na lůžku nenutíme.
- Do mateřské školy rodiče přivádějí své děti podle svých možností, ale doporučená doba je do 8,00 hodin z důvodu možnosti rozehrání her a spontánních činností, vhodné socializaci dětí ve skupině. Děti v posledním ročníku před nástupem do ZŠ mají dobu docházky danou, a to od 8.00 – 12.00 hod., což je doba 4 hodin vzdělávání, určená příslušnou právní normou.

Výhled do budoucna:

- *Nabídka přednášek odborníků v oblasti zdravé výživy, lékaře, psychologa.*
- *Užší spolupráce školy se školní jídelnou.*

Psychosociální podmínky

- Všichni zaměstnanci školy vytváří dětem prostředí pohody, bezpečí a příjemného soužití.
- Pro nově příchozí děti je vytvořen adaptační režim, kdy s dětmi mají do tříd přístup i jejich rodiče (po domluvě s učitelkou) pro snadnější zvykání.
- Dětem je umožněno si přinést osobní předmět (hračky) pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty.
- Učitelky respektují potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování. Při jakémkoliv dětském „problému“ učitelka adekvátně situaci řeší. Děti mají na všechno čas dle svých potřeb, nejsou zatěžovány a neurotizovány spěchem, ani chvatem, ani nadměrnou náročností prováděných činností
- Osobní svoboda a volnost dětí je respektována, ovšem s určitou mírou omezení a dodržováním pravidel soužití, která si děti vytváří s učitelkou a formou piktogramů je mají denně na očích s jasnými a srozumitelnými pokyny, učíme je pravidlům společného soužití.
- Dětem jsou umožněny činnosti formou nabídky. Dítě se samo rozhoduje a účastní se jí. Nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte a potřebám jeho života. Dětem od dvou let umožňujeme více klidu, individuální péče, srozumitelná a jednoduchá pravidla a řád určující mantinely jeho jednání.

- Učitelka podporuje děti v samostatných pokusech, je uznalá, dostatečně oceňuje konkrétní projevy a výkony dítěte. Na druhou stranu v dětech rozvíjíme citlivost pro vzájemnou důvěru, toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu.
- Učitelky se dostatečně věnují vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňují prosociálním směrem (prevence šikany a jiných patologických jevů u dětí).
- Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno.
- Individuální péče je věnována dětem se SVP v úzké spolupráci s rodiči a odbornými oporami.

Výhled do budoucna:

- *Využívat spolupráce celého týmu zaměstnanců při organizaci nejrůznějších akcí v mateřské škole vzhledem k sobě, dětem i zákonným zástupcům.*

Organizace

- Režim dne je na všech pracovištích pružný, umožňuje organizaci činností dětí v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuálním situacím.
- Dětem, které potřebují, a dětem mladším 3 let umožňujeme individuálně přizpůsobený adaptační režim.
- Do denního programu pravidelně zařazujeme řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity, pokud možno denně.
- Spontánní a řízené činnosti jsou v denním programu vyvážené, včetně aktivit, které mateřská škola organizuje nad rámec běžného programu.
- Děti mají dostatek prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat (rozvolněné svačiny u nejstarších dětí).
- Učitelky se plně věnují dětem a jejich vzdělávání. Děti u nich nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí a soukromí.
- Aktivity organizujeme tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojily do organizace činností, pracovaly svým tempem.
- Vytváříme podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti mají možnost účastnit se společných činností v různě velkých skupinách.
- Dbáme na soukromí dětí. Na všech pracovištích mají možnost se v herně uchýlit do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, pozorovat či relaxovat.
- Učitelky plánují činnosti dle potřeb a zájmů dětí, respektují individuální vzdělávací potřeby a možnosti dětí. Pro realizaci plánovaných činností se snaží vytvářet vhodné materiální podmínky, pomůcky jsou připravovány předem (v nepřímé činnosti).
- Ve třídách nepřekračujeme stanovené počty dětí, třídy spojujeme při ranním scházení dětí na dobu nezbytně nutnou a při rozcházení dětí, pokud nejsou děti na školní zahradě nebo při společných akcích (společná tvoření, besídky atd.).

Výhled do budoucna:

- *Spolupracovat s rodiči při dodržování včasného příchodu dětí do MŠ, děti předškolní i ostatní, aby měly dostatek času pro spontánní hru a přirozenou socializaci, upevňování pravidel chování atd.*
- *Učitelky budou nadále vytvářet podmínky pro individualizaci ve vzdělávání (vhodnými metodami a organizačními formami vzdělávání).*

Řízení mateřské školy

- Řízení subjektu je složitý proces, neboť ředitelka školy odpovídá za činnost 4 pracovišť (9 tříd) a to jak v oblasti personální, vzdělávací, hospodářské, ekonomické, oblast spolupráce a další...
- Ředitelka má 1 zástupkyni, která má své další specifické povinnosti a zastupuje v době její nepřítomnosti.
- Na dalších dvou pracovištích jsou pověřené vedoucí učitelky, které odpovídají jednak za jeho fungování, jednak mají úkoly stanovené ředitelkou školy vztahující se k provozu subjektu.
- Povinnosti a pravomoci všech vedoucích zaměstnanců jsou jasně vymezeny. Stejně tak jsou vymezena práva a povinnosti všech zaměstnanců na pracovištích, která vycházejí ze školské a další legislativy, pokud je zaměstnanci potřebují ke své činnosti, jsou s nimi průběžně seznamováni.
- Ředitelka zajišťuje informační systém uvnitř subjektu i navenek. Uvnitř prostřednictvím pedagog. rad (PR) a porad vedení školy, na úrovni pracovišť je předávají vedoucí zaměstnanci, popř. jsou projednávány na PR celého subjektu. Další informační cesty jsou projednané potřebné informace zasílány na e-maily pracovišť školy. Informace pro rodiče jsou přístupné na nástěnkách školy, na webu školy, e-mailem.
- Ředitelka školy zapojuje vedoucí zaměstnance do řízení mateřské školy, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názor, při řešení zásadních otázek fungování subjektu svolává pedagogickou radu.
- Vypracovává a inovuje ŠVP ve spolupráci s ostatními členy vedení a připravuje evaluační proces s výstupním hodnocením všech oblastí života školy. Inovace a přílohy jsou projednávány na PR a na jednotlivých pracovištích s příslušnými zaměstnanci.
- Ředitelka školy vyhodnocuje práci zaměstnanců prostřednictvím jednotlivých vedoucích na pracovištích, pozitivně zaměstnance motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci. Objektivně hodnotí práci zaměstnanců, podporuje zájem učitelek všech pracovišť o další odborný růst, který je jim cíleně umožňován.
- Na všech pracovištích subjektu mateřské školy je příznivá atmosféra a přátelské klima.
- Zaměstnanci zachovávají mlčenlivost v interních záležitostech. MŠ prezentují jako celek i jako jeho součásti.
- Škola buduje a dbá na dobré jméno subjektu i jeho jednotlivých součástí, prestiž a kulturu školy a to kvalitou vztahů a kvalitou poskytovaného vzdělávání.
- Kontrolní činnost probíhá na úrovni reflexe, hodnocení a evaluace, provádí ji dle plánu ředitelka školy a vedoucí zaměstnanci pracovišť.
- Subjekt prostřednictvím ředitelky školy spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, jednotlivá pracoviště pak se ZŠ O. Wichterle, ZŠ Kollárova a ZŠ Dr. Horáka, dalšími odbornými oporami (PPP, SPC, pediatři, logopedi, učitelé ZŠ).

Výhled do budoucna:

- *Metodicky podporovat pedagogy a zajistit odpovídající podmínky.*

Personální a pedagogické zajištění

- Všechny učitelky pracující na jednotlivých pracovištích jsou kvalifikované, a to buď

absolvováním příslušné VŠ či střední školy. Ředitelka má vysokoškolské vzdělání magisterské typu.

- Učitelky se vzdělávají, ke DVPP přistupují aktivně, i když semináře bývají většinou méně motivující online formou.
- Pedagogický sbor na pracovištích funguje na základě jasně vymezených a vytvořených zásad a pravidel.
- Služby učitelek jsou organizovány tak, aby byla při všech činnostech zajištěna optimální pedagogická péče o děti. Dle podmínek, doby provozu a dalších možností školy je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelek ve třídách, optimálně alespoň v rozsahu dvou a půl hodiny.
- Všichni zaměstnanci jednotlivých pracovišť jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem.
- Specializované služby, jako je logopedie, rehabilitace či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým učitelky nejsou dostatečně kompetentní, je zajišťována péče ve spolupráce s příslušnými odborníky (speciálními pedagogy, poradenskými psychology, lékaři, aj.), popř. pomocí asistenta pedagoga.

Výhled do budoucna:

- *Využívat týmovou spolupráci, získání zkušeností při vzájemných hospitacích mezi učitelkami.*
- *Podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků formou seminářů, školení, samostudia.*
- *Prohlubovat znalosti v oblasti vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem.*
- *Podpořit začínající a uvádějící učitele - jasně definované adaptační období, intenzivní mentorská podpora a vyhodnocování postupu adaptace.*

Spoluúčast rodičů

- Ve vztazích mezi zaměstnanci školy a rodiči na všech pracovištích panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění a ochota spolupracovat. Spolupráce funguje na základě partnerství.
- Učitelky sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, resp. rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět.
- Rodiče na všech pracovištích mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů.
- Jsou informováni o všem, co se v mateřské škole děje. Učitelky dle potřeby informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení, domlouvají se s rodiči o společném postupu při jeho vzdělávání.
- Učitelky všech pracovišť mají povinnost chránit soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost v jejích svěřených vnitřních záležitostech. Jednají s rodiči ohleduplně, taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi.
- Nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti poskytování nevyžádaných rad.
- Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě; nabízí rodičům poradenský servis i nejrůznější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí. Půjčuje odbornou literaturu.

- Od rodičů očekávají kulturní vztahy, ochotu spolupracovat a dbát dodržování školního řádu.
- Rodiče mají k dispozici na přístupném místě všech pracovišť „schránku důvěry“, kde se anonymně mohou vyjadřovat k záležitostem školy.

Výhled do budoucna:

- *Obohacovat knihovnu odbornými publikacemi a knihami, zapůjčovat rodičům.*
- *Nenásilně rodiče přivádět ke vzájemné spolupráci, společným aktivitám.*

Podmínky předškolního vzdělávání v rámci Strategie 2030+

- nad rámec podpory v rámci tvorby ŠVP využívat praktické a metodické učební pomůcky (učební materiály, digitální učební zdroje a učební pomůcky, včetně metodické podpory, jak s nimi pracovat) přímo využitelné ve výuce
- klást větší důraz na prevenci rizikových forem chování;
- akcentovat rozvoj osobních a sociálních kompetencí dětí (témata - vztahy mezi dětmi, šikana, psychohygieny, psychosomatiky, duševní hygiena, duševní zdraví a sociální chování)
- posilovat digitální kompetence pedagogů;
- podporovat mentoring i sdílení dobré praxe při integraci digitálních technologií do výuky
- posílit bezpečné klima na úrovni škol, kde se budou cítit dobře děti, pedagogové i rodiče (vzájemná důvěra na úrovni participujících aktérů, posilování motivujícího prostředí a nastavení podpory pro dosažení vzdělávacích cílů a co nejlepších výsledků dětí, tj. posílení individuální práce s dětmi, prevence rizikového chování i v rámci vzdělávacích programů DVPP)
- vytvořit systém podpory vzájemné kooperace škol i profesního sdílení učitelů v oblasti didaktiky a metodiky;
- spolupracovat se školami i jednotlivými učiteli - vzájemné sdílení zkušeností, pozitivních i negativních (pomáhá překonávat překážky a přispívá k rovnoměrnějšímu zvyšování kvality)
- posilovat vztah mezi rodiči a školou, otevřenou partnerskou komunikaci a participaci rodičů na směřování školy a možnost ovlivňovat vzhled a vybavení školy

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)

Rámcové vzdělávací cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné.

Dítětem, se **speciálními vzdělávacími potřebami s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního až pátého stupně**, se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou (§16 ŠZ), Podpůrná opatření realizuje mateřská škola sama.

Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívají v poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení, úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání, použití kompenzačních pomůcek, úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených RVP PV, vzdělávání podle individuálního

vzdělávacího plánu (IVP), využití asistentky pedagoga (AP), osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení, spolupráci se zákonnými zástupci dítěte, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství, snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy.

Podpůrná opatření se člení do pěti stupňů podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti. Podpůrná opatření různých druhů nebo stupňů lze kombinovat.

Ministerstvo stanovilo vyhláškou č. 27/2016 Sb., vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v platném znění konkrétní výčet a účel podpůrných opatření a jejich členění do stupňů, které jsou zpracovány mateřskou školou v příloze ŠVP č. 1.

I. stupeň podpůrných opatření

Jsou opatření MŠ i bez doporučení ŠPZ, která mají podpořit dítě, pokud z pozorování dítěte při práci a při hře vyplývá, že má drobné problémy např. s motorickou obratností, špatnou koncentrací pozornosti, s úchopem pomůcek, s rozvojem vnímání, řeči, s verbální obratností, s dovedností reprodukovat a pamatovat si instrukce i zadání práce, střídat činnosti a respektovat tempo dítěte, na základě **Plánu pedagogického podpory (PLPP)**. Mateřská škola jej zpracovává v souladu s potřebami vzdělávání dítěte v mateřské škole.

Tím se pro tyto děti nastaví pravidla častějšího vyhodnocování pokroku, poskytování motivující zpětné vazby, vždy s přihlédnutím k věku dítěte a k možným omezením, která obvykle vyplývají z tempa vývoje dítěte.

Organizace výuky pak zohlední postavení dítěte ve skupině, ve vztahu k jeho specifickým potřebám se střídají činnosti (formy i druhy) nebo se naopak postupy fixují a vytváří se pevné struktury potřebné k vytváření vědomostí a dovedností.

Pravidla a průběh tvorby, realizace podpůrných opatření II. - V. stupně v souladu s § 16 vyhlášky č. 27/2016 Sb., v platném znění:

- pokud se ukáže, že podpora dítěte prostřednictvím plánu pedagogické podpory nebyla dostačující, požádáme zákonného zástupce, aby navštívil školské poradenské zařízení (ŠPZ) PPP nebo SPC, které může následně doporučit podpůrná opatření vyšších stupňů
- škola poskytuje bezodkladně pouze po obdržení doporučení ŠPZ (udělení písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce) doporučená podpůrná opatření; nejzazší doba pro zahájení poskytování podpůrného opatření je 4 měsíce
- pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně škola zpracovává na základě doporučení ŠPZ **individuálně vzdělávací plán (IVP)**
- není-li možné ze závažných důvodů zabezpečit bezodkladné poskytování doporučeného podpůrného opatření, poskytuje škola po projednání se ŠPZ a na základě informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte, po dobu nezbytně nutnou, **jiné obdobné podpůrné opatření** stejného stupně
- není-li doporučené podpůrné opatření poskytnuto do 4 měsíců ode dne vydání doporučení, škola projedná tuto skutečnost se ŠPZ
- škola ve spolupráci se ŠPZ, dítětem a zákonným zástupcem dítěte průběžně vyhodnocuje poskytování podpůrného opatření
- v doporučení ke vzdělávání dítěte je uvedena délka jeho platnosti, včetně předpokládané kontroly
- shledá-li škola, že podpůrná opatření nejsou dostačující nebo nevedou k naplňování vzdělávacích možností a potřeb dítěte, doporučí zákonnému zástupci dítěte využití

poradenské pomoci ŠPZ, tedy PPP nebo SPC. Obdobně škola postupuje i v případě, shledá-li, že poskytovaná podpůrná opatření již nejsou potřebná

- v případě, kdy jsou na návrh ŠPZ dětem poskytována podpůrná opatření formou pomoci dalších pedagogických pracovníků (asistenta pedagoga, dalšího pedagogického pracovníka nebo speciálního pedagoga) vychází školské poradenské zařízení zejména z náročnosti vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dále také z počtu dětí například pokud mateřská škola nemůže snižovat počty dětí v souladu s ustanovením § 17 vyhlášky č. 27/2016 Sb., v platném znění:
- ve třídě mohou vykonávat pedagogickou činnost souběžně nejvýše 3 pedagogičtí pracovníci (2 učitelky, 1 AP).
- pokud zákonní zástupci dítěte neposkytují součinnost směřující k přiznání podpůrných opatření nebo se škola domnívá, že postupují v rozporu s nejlepším zájmem dítěte, usiluje škola o zajištění nápravy. V případě, kdy tyto kroky nestačí, zváží komunikaci a případnou spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD).
- Vyhodnocování IVP si škola stanoví ke konkrétnímu dítěti stejně jako zaměření předmětů speciálně pedagogické péče.

Vzdělávání nadaných dětí

- Rámcovost RVP PV umožňuje, aby školní, třídní i individuální vzdělávací program, jeho obsah i podmínky, byly dle potřeb a možností rozumně přizpůsobeny mimořádným schopnostem dětí a popř. doplněny nabídkou dalších aktivit podle zájmů a mimořádných schopností či mimořádného nadání dětí. **Rozvoj a podpora mimořádných schopností musí být zajišťována a organizována tak**, aby nebyla jednostranná a neomezila pestrost a šíří obvyklé vzdělávací nabídky - viz **příloha č. 3**.
- Mateřská škola je povinna zajistit realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory

Děti s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

Děti cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitelek mateřské školy při osvojování českého jazyka.

Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici.

Proto je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti s odlišným mateřským jazykem (OMJ), které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a **děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka**.

Mateřská škola poskytuje dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň **4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání**.

V takovém případě zřídí ředitelka MŠ skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání

ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne. Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte **zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání**, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je **Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání**, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy (<https://ukrajina.npi.cz/metodika>).

Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Péče o děti od dvou do tří let je organizačně a provozně zajištěna v souladu s platnými právními předpisy. Rámcové cíle a záměry vzdělávání, obsažené v RVP PV, jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. Je však nezbytné uvědomovat si specifika, související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte. Podmínky reagují na vývojová specifika, individuální potřeby, zájmy a možnosti těchto dětí.

Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti. Ve třídě je použito více zavřených skříňek k ukládání hraček a pomůcek. Tím je zajištěna bezpečnost dětí a předkládání přiměřeného množství podnětů pro tyto děti.

Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek. Prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku.

Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte. Šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení. Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).

Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.

Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí. Učitelka uplatňuje k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímá. V mateřské škole jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

4. Organizace vzdělávání

Vnitřní uspořádání školy a jednotlivých tříd všech míst poskytujících vzdělávání (viz identifikační údaje o mateřské škole) respektuje požadavky stanovené RVP PV a dalšími souvisejícími právními předpisy.

Režim organizace dne na všech pracovištích MŠ je součástí školního řádu, který je k dispozici rodičům a veřejnosti k nahlédnutí v prostorách školy.

Předškolní vzdělávání MŠ organizuje pro děti ve věku od 2 zpravidla do 6 let. Dítě mladší 3 let nemá na přijetí do mateřské školy právní nárok. Pokud to dovoluje kapacita školy, jsou přijímány také, dítě je však schopné sebeobsluhy a socializace přiměřené nástupu do předškolního vzdělávání.

Předškolní vzdělávání je povinné pro dítě, které dosáhne pátého roku věku v posledním školním roce před zahájením povinné školní docházky. Školský zákon umožňuje odložit povinnou školní docházku nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku, ale vždy na základě splnění daných odborných vyšetření a doporučení ŠPZ.

Pravidla pro zařazování dětí do tříd se mohou měnit dle potřeb školy, třídy jsou buď věkově stejné (homogenní) nebo jsou děti zařazovány do věkově smíšených tříd.

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy jsou zpracována v souladu s platnou legislativou a aktuálně zveřejněny na webových stránkách školy, také v době před zápisem v MŠ.

Dle příslušné právní normy je ve všech třídách subjektu zajištěno souběžné působení dvou učitelek; a to např. při vzdělávací činnosti při pobytu venku (EVVO vzdělávání), příprava na povinné vzdělávání, projektové dny, vytváření pravidel a hygienických návyků.

Individuální vzdělávání dítěte dle § 34b školského zákona

Pokud je dítě v posledním ročníku docházky do MŠ vzděláváno doma, musí zákonný zástupce dítě splnit následující:

- zákonný zástupce oznámí ředitelce školy písemně v době zápisu, nejpozději do konce května skutečnost, že dítě bude individuálně vzděláváno po určitou část, nebo celý školní rok,
- **individuální vzdělávání dítěte se pak uskutečňuje bez docházky dítěte do mateřské školy,**
- ředitelka školy doporučí zákonným zástupcům vzdělávací oblasti dle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání v mateřské škole (dle ŠVP),
- povinností zákonného zástupce je **zajistit účast dítěte u ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech** (nejedná se o zkoušku), rodič pouze obdrží doporučení pro další postup při vzdělávání,
- pokud se rodič s dítětem nedostaví v řádném, ani náhradním termínu, ukončí ředitelka MŠ individuální vzdělávání dítěte a dítě nastupuje do mateřské školy, kde bylo přijato. V tomto případě již není možné dítě opětovně individuálně vzdělávat. Dítě může být vzděláváno doma rodičem, jinou osobou, nebo může navštěvovat jiné zařízení než je mateřská škola.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

Název školního vzdělávacího programu jsme definovali na základě propojenosti vzdělávacího úsilí všech čtyř pracovišť subjektu. Každé pracoviště představuje jeden lístek „Čtyřlístku“ a stanovili jsme také 4 hlavní priority naší práce.

1. Naším společným záměrem je **spolupracovat ve všech oblastech předškolního vzdělávání tak**, aby byly naplňovány deklarované cíle a klíčové kompetence předškolních dětí, jak je stanovuje školský zákon, RVP PV a společný ŠVP organizace.
2. **Navíc čtyřlístek je symbolem štěstí**, čímž vnímáme naplnění šťastného dětství dětí mezi vrstevníky na všech pracovištích. Naším společným přáním je, aby mateřská škola byla místem pohody a zajímavých aktivit, kde je prostor pro uplatnění každého dítěte, všichni se cítí dobře a bezpečně a jsou respektovány dětské zájmy, potřeby i individualita každého z nich.
3. **Dalším lístkem čtyřlístku je aktivní spolupráce s rodiči**. Naše škola respektuje nezastupitelné místo rodiny pro výchovu dětí. Učitelky pak děti cíleně vzdělávají tak, aby byly kvalitně připraveny nejen k zahájení povinné školní docházky, ale i do budoucího života, prostřednictvím podpory elementární kvality hodnot společnosti a osobnostních postojů.
4. Součástí vzdělávacích záměrů školy je také **cílená a systematická environmentální výchova a vzdělávací osvěta (EVVO)**, realizovaná prostřednictvím programu „**Kruček do přírody**“.

ŠVP „Čtyřlístek“
je otevřený a zavazující dokument,
který vychází z požadavků RVP PV (2021) a respektuje jeho hlavní cíle.

Těmi jsou:

- **rozvíjení dítěte, jeho učení a poznávání** (*podporovat a rozvíjet tělesnou zdatnost, zdraví, dovednost, obratnost, schopnost myšlení, rozhodování, učení, řeč...*)
- **osvojování si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost** (*svoboda a rovnost všech lidí, solidarita se slabými a ohroženými, hodnoty spojené se zdravím, životem, se životním prostředím, kulturní dědictví, tradice...*)

- **získávání osobní samostatnosti, schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí** (rozvíjet a poznávat sama sebe, potřeba a zájmy, sebevědomí, sebedůvěra, učit s, spolupracovat, akceptovat popř. tolerovat druhé...)

Filozofie školy

Naše mateřská škola na všech pracovištích **doplňuje přirozenou výchovu v rodině** a posiluje její výchovné působení. Zabezpečuje **zdravý fyzický, psychický a sociální rozvoj** dítěte a jeho spokojené prospívání v souladu s jeho přirozeností. Učí dítě **životu v sociální skupině**, rozvíjí toleranci a vzájemnou empatii, buduje zdravé sebevědomí a sebejistotu, podporuje samostatnost dětí, učí je zdravému životnímu stylu, uvědomění si odpovědnosti za své chování a jednání.

Vede děti k tomu, aby **uměly dobře komunikovat** a vyjádřit svůj vlastní názor. Přípravuje dítě ke **vstupu do základní školy** a k celoživotnímu učení. Záměrem školy v environmentální oblasti je nastavit u dítěte **elementární povědomí o okolním světě a dění, o vlivu člověka na životní prostředí** a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životním prostředí.

Role učitelky ve vzdělávání dítěte je založena na filozofii průvodce dítěte na jeho cestě za poznáním, má probouzet aktivní zájem a chuť dítěte dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat. Má aktivně iniciovat vhodné příležitosti, připravovat prostředí a nabízet dětem různorodé a motivující činnosti a aktivity k jeho rozvoji. A to vše v prostředí sociálního i emočního bezpečí, příznivých vztahů se všemi zúčastněnými a v radosti a víře v dětské schopnosti.

Charakteristika vzdělávání z hlediska uplatňovaných metod a forem práce

Ředitelka školy stanovuje za povinnost učitelkám využívat při předškolním vzdělávání metody, formy, pedagogické přístupy dle kap. 3.2 RVP PV.

Vzdělávání na všech pracovištích školy je důsledně vázáno k individuálně různým potřebám a možnostem jednotlivých dětí. Každému dítěti se poskytuje pomoc a podpora v míře, kterou individuálně potřebuje a v kvalitě, která mu vyhovuje.

Vzdělávací působení učitelky vychází z pedagogické analýzy a vede k uvědomění si individuálních potřeb a zájmů dítěte, ze znalosti jeho aktuálního rozvojového stavu i s přihlédnutím ke konkrétní životní a sociální situaci. Cílem je pravidelného sledování rozvojových i vzdělávacích pokroků dítěte. Toto pojetí vzdělávání umožňuje vzdělávat společně v jedné třídě děti bez ohledu na jejich rozdílné schopnosti a předpoklady.

Rozvojové předpoklady a možnosti dětí vyžadují uplatňovat v předškolním vzdělávání odpovídající **metody a formy práce.**

Využíváme **metody prožitkového a kooperativního učení hrou a činnostmi dětí**, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporují dětskou zvědavost a potřebu objevovat, podněcují radost dítěte z učení, jeho zájem poznávat nové. Tedy, získávat zkušenosti a ovládat další dovednosti.

Učební aktivity probíhají především **formou nezávazné dětské hry**, kterou se dítě zabývá na základě svého zájmu a vlastního přání.

V dostatečné míře uplatňujeme **situační učení** založené na vytváření a využívání situací, které poskytují dítěti srozumitelné praktické ukázky životních souvislostí tak, aby se dítě učilo dovednostem a poznatkům v okamžiku, kdy je potřebuje a lépe tak chápalo jejich smysl.

Významnou roli v procesu učení sehrává **spontánní sociální učení**, založené na principu přirozené nápodoby.

Uplatňujeme aktivity spontánní i řízené, vzájemně provázané a vyvážené, v poměru odpovídajícím potřebám a možnostem předškolního dítěte. Takovou specifickou formou je **didakticky zacílená činnost**, která je učitelem přímo nebo nepřímo motivovaná. Jedná se o přístup se vzdělávací nabídkou, v níž je zastoupeno spontánní a záměrné (cílené, plánované) učení. Tyto činnosti pak probíhají převážně v menší skupině nebo individuálně.

V předškolním vzdělávání uplatňujeme **integrováný přístup**. Vzdělávání probíhá na základě integrovaných bloků, které nabízejí dítěti vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích (smysluplné propojování všeho).

Pozn: Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se SVP dětí nadaných (včetně popisu pravidel pro tvorbu, realizaci a vyhodnocení IVP) a popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let je podrobně zpracován v kapitole 3. Podmínky vzdělávání.

6. Vzdělávací obsah

Obsah vzdělávání je na všech pracovištích strukturován do oblastí, které reflektují vývoj dítěte, jeho přirozený život, zrání i učení a v neposlední řadě i tok roku ve svých ročních obdobích.

Jednotlivé oblasti vzdělávání (definované v RVP PV), se vzájemně integrují (***Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět***). Znamená to, že dítě je rozvíjeno celostně ve své osobnosti.

Záměrem vzdělávacího úsilí je:

- v **oblasti biologické** je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových a manipulačních dovedností, učit je sebe obslužným dovednostem a vést je ke zdravým životním návykům a postojům.
- v **oblasti psychologické** je záměrem vzdělávacího úsilí učitele podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebe nahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.
- v **interpersonální oblasti** je záměrem vzdělávacího úsilí učitele podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.
- v **oblasti sociálně - kulturní** je záměrem vzdělávacího úsilí učitele uvést děti do společenství ostatních lidí, do života v lidské společnosti i do světa kultury a umění, pomoci dětem osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje, přijmout základní všeobecně uznávané společenské, morální a estetické hodnoty a podílet se na utváření společenské pohody.
- v **environmentální oblasti**, která je spojnicí ŠVP pro rozvoj dítěte ve všech výše uvedených oblastech, je záměrem vzdělávacího úsilí školy založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu – a vytvořit základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

Vzdělávací obsah ŠVP vychází ze života dětí, střídání ročního období, je smysluplný, zajímavý a užitečný. Je **uspořádán do 4 integrovaných bloků**, prostřednictvím kterých naše mateřská škola realizuje předškolní vzdělávání a které respektují časové období podzim, zima, jaro, léto

- každý integrovaný blok (IB) obsahuje stručnou charakteristiku (vzdělávací záměr), co v jeho rámci sledujeme, co chceme dětem zprostředkovat
- IB nabízí témata, která jsou dále rozpracována na úrovni třídních vzdělávacích programů formou myšlenkových map, popř. tabulek do tematických částí
- v IB jsou uvedeny dílčí cíle vzdělávání, tzn., co se děti mohou naučit, v čem se mohou rozvinout a zdokonalit, a to ve všech oblastech vzdělávání
- připravená vzdělávací nabídka je zaměřena k určitému druhu činností či k různým praktickým aktivitám vycházejících ze života dětí, z pozorování změn v okolí a v přírodě v souvislosti se změnami ročních období, je ve shodě s RVP PV
- očekávané výstupy ze vzdělávání uvádí, co dítě na konci předškolního vzdělávání zvládne

- informuje o klíčových kompetencích (KK), ke kterým vývoj dítěte směřuje (kompetenci k učení, k řešení problémů, komunikativních, sociálních, občanských a činnostních)
- rizika upozorňují, nač si dát pozor, čeho se vyvarovat v průběhu realizace vzdělávacího záměru

Učitelky ve třídě s IB pracují postupně, tak jak plyne čas v přírodě a společnosti, navazují na sebe při vzdělávání, řeší případné další situace, které vzdělávání ovlivňují, domlouvají se, spolu vyhodnocují a stanovují ze vzdělávání funkční závěry.

Množství témat je pouze nabídkou, která nebrání učitelkám ve výběru dalších, neboť se jedná o obsah vztahující se k daným vzdělávacím záměrům. Také je možné využít tvořivosti, a nápaditosti dětí, popřípadě zapojení jejich nápadů do vzdělávání a učitelky je respektují a dále rozvíjí.

Jednotlivá témata zpracovávají do plánu včetně cílů a výstupů. Po ukončení tematické části a realizovaného IB písemně hodnotí, průběžně evaluují, stejně tak jako provádí průběžnou autoevaluaci svého pedagogického působení.

Názvy integrovaných bloků a doporučených tematických částí

CO NOSÍ PODZIM V KOŠÍKU

(časové období podzim)

- Ahoj školko, tak mě tady máš (já a jak to chodí ve školce)
- Kdo jsem já a kdo moji kamarádi? (modely prosociálního chování)
- Babí léto pavučiny spřádá (vzpomínky na prázdniny, příchod podzimu)
- Kolik barev podzim má? (pocity, vnímání, tvoření)
- Co je zdraví, co je síla... (zdraví, ZŽS)
- Dešťové kapičky dostaly nožičky (počasí, nálada, pocity a jejich vyjádření)
- Tiše děti, ježek spí! (pozoruje, zkoumá, všímá si, experimentuje, orientuje se)
- Koulelo se, koulelo – Jablíčko-braní (smysly, vnímání rozdílností, množství, význam... proč?)
- Strašidel se nebojíme (Halloween a co k němu patří)
- Proč mu nerozumím? (multikultura v praxi, práce s komunikativními prostředky, je cizí jazyk jenom angličtina?)
- Martin na bílém koni (tradice, význam, personifikace, pojmy, symboly)

BUDE ZIMA, BUDE MRÁZ

(časové období zima)

- Vůně cukroví a jehličí (adventní čas a vše co k němu patří, pohoda, zklidnění, příběhy, relaxace, jóga)
- S čerty nejsou žádné žerty (vzory chování, strach, radost, vylomeniny a čertoviny, smějeme se, radíme jak čertíci...)
- Půjdem spolu do Betléma (Kdo to leží v jesličkách?)
- My tři králové jdeme k vám (tradice, PF...)
- Pohádková zima (umí čarovat?, co nám připravila?, toto zebe, skutečnost a pohádka, hry se slovy, komunikativní dovednosti...)
- Kdo to ťuká na okénko (zvířata EVVO)
- Krajina pod sněhem (fyzikální vlastnosti, estetično, malíři a jejich obrazy s tematikou zimy)

- Návštěva u Eskymáků (multikulturní výchova, tvoření, konstruování, objevování, řešení problémů, Bílá planeta...)
- Padá sníh, pojedeme na saních (zimní sporty, nebezpeční, radost, zdraví)
- Slavíme masopust (tradice)
- Až vyrostu, budu (práce člověka, její význam, výsledky, prospěšnost pro člověka, úsilí, snaha...)

JAK PŘICHÁZÍ JARO

(časové období jaro)

- Semínko se probudilo (život v přírodě, zázrak, ochrana všeho živého...)
- Babiččin dvoreček (domácí zvířata a co babička?)
- Dá knížku vyrobit hodně práce? (spisovatel, ilustrátor, výroba papíru, tisk, vázání, knihkupectví – čtenář)
- Hody, hody, doprovody (tradice Velikonoce)
- Chráním tě, Země má (EVVO - Země)
- Zním křišťálovou studánku (EVVO – voda a její místo na Zemi, pozorování, výlety za vodou, Co kdyby voda nebyla?...)
- Těšíme se do školy (příprava k zápisu do ZŠ, návštěva ZŠ)
- Zmatky kolem křižovatky (doprava, její prospěšnost, druhy, možná nebezpečí, úraz, první pomoc, nemocnice...)
- Letíme do vesmíru (práce s informačními zdroji...)
- Slet čarodějnic (čarodějnice a co k tomu patří...)
- Každý je doma tam, kde bydlí (rodina, bezpečí, sounáležitost, pomoc, radosti, strasti...)
- Maminka má svátek (Má maminka je nejlepší! Tak jí pěkně poděkujeme, bude mít z nás radost..., příprava besídky, překvapení...)

LÉTO UŽ SE NA NÁS SMĚJE

(časové období léto)

- Co se děje na palouku (život v přírodě v létě)
- Nemocná panenka, smrt panenky, nová panenka (P. I. Čajkovskij - Album pro mládež - poslech, nálada, pocity, převyprávění podle hudby, vyjádření pocitů slovem, pohybem, uplatnění výrazových prvků... vize nového života, kdy zase vše začíná...).
- Co já všechno dovedu (oslava Dne dětí, kamarádství, týmová spolupráce, hry, soutěžení, radost i zklamání...)
- Kamarádi z velké dálky (multi-kulti)
- Nemůžeme všem jen důvěřovat... (citlivost k druhým, pomoc slabšímu, lidé jsou různí, nebezpečné chování – drogová prevence, násilí, obezřetnost, umět říci ne, tolerantnost...)
- Kam nás nohy zanesou, autobus doveze... (společný výlet, zúročení celoročního osvojování pravidel chování, komunikativní dovednosti...)
- Prázdniny jsou za dveřmi (kam, jak, kdy, co potřebuji, pozor, prevence nebezpečí – symboly, piktogramy, IT technika atd...)
- Čas loučení (sebereflexe života ve školce, pozitiva x negativa, osobní vyjádření, práce s porfoliem dítěte; příprava Zahradní slavnosti a pasování budoucích školáků. Odvaha noc ve školce.)

I. CO NOSÍ PODZIM V KOŠÍKU (časové období podzim)

Vzdělávací záměry:

Úvodní tematický celek je zaměřen především na adaptační období dětí. Seznámíme se s prostředím školy, vytvoříme si pravidla vzájemného soužití a postupně si je budeme osvojovat. Povedeme děti ke zdvořilému jednání (pozdrav, poděkování), upevňování hygienických návyků a budeme podporovat snahu o samostatnost. Poznáme prostory školy a nejbližší okolí. Prostřednictvím hry budeme navazovat vzájemné kontakty, učit se vnímat druhého, podporovat vznik prvních kamarádství.

Barevný podzim je přínosem mnoha podnětů. Budeme poznávat znaky a barvy podzimu, přírodu, která je obdarováním plodů, ale i přípravou zvířátek na zimu. V měnícím se podzimním počasí musíme myslet na správné oblečení a vitamíny, otužování, sportování, abychom nebyli nemocní. Zrání ovoce a zeleniny využijeme k ochutnávce, k pečení závinu, přípravě zeleninového salátu. Při tom všem získáme mnoho poznatků, zapojíme smyslové vnímání, seznámíme se s různými pojmy, rozšíříme slovní zásobu, vyzkoušíme si různé výtvarné techniky s využitím přírodnin, zazpíváme si písničku a zasportujeme si. Jaké barvy má podzimní počasí? Povedeme děti k péči o tělo, poznávání a pojmenování některých částí těla. Co byste stalo kdyby? Nejsme všichni stejní... k vytváření správného vztahu k péči o zdraví. Děti s OMJ, kde se vzaly? Proč přišly k nám do školky? Jak to mluví? Kde je jejich domov? Jak jim pomůžeme? ...

Součástí tohoto bloku je i jistý monitoring toho, co dítě zná a umí. Různorodé činnosti jsou odrazovým můstkem pro sledování pokroku každého dítěte v průběhu vzdělávání.

Náměty na tematické části, ze kterých je možné vybírat:

- **Ahoj školko, tak mě tady máš** (já a jak to chodí ve školce)
- **Kdo jsem já a kdo moji kamarádi?** (modely prosociálního chování)
- **Babí léto pavučiny spřádá** (vzpomínky na prázdniny, příchod podzimu)
- **Kolik barev podzim má?** (pocity, vnímání, tvoření)
- **Co je zdraví, co je síla...** (zdraví, ZŽS)
- **Dešťové kapičky dostaly nožičky** (počasí, nálada, pocity a jejich vyjádření)
- **Tiše děti, ježek spí!** (pozoruje, zkoumá, všímá si, experimentuje, orientuje se)
- **Koulelo se, koulelo - Jablíčkobraní** (smysly, vnímání rozdílností, množství, význam...proč?)
- **Strašidel se nebojíme** (Halloween a co k němu patří)
- **Proč mu nerozumím?** (multikultura v praxi, práce s komunikativními prostředky, je cizí jazyk jenom angličtina?)
- **Martin na bílém koni** (tradice, význam, personifikace, pojmy, symboly)

Dílčí vzdělávací cíle:

Dítě a jeho tělo

- uvědomění si vlastního těla

- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

Dítě a jeho psychika

- *Jazyk a řeč*
 - rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnost, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- *Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace*
 - rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- *Sebepojetí, city, vůle*
 - získání relativní samostatnosti

Dítě a ten druhý

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem

Dítě a společnosti

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí třídy, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané

Dítě a svět

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- rozvoj schopnosti přizpůsobit se podmínkám vnějšího prostředí a jeho změnám

Vzdělávací nabídka

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- smyslové a psychomotorické hry
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)

- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňují) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- aktivity podporující sblížení dětí
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě (sociální a interaktivní hry)
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních a technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)

Očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

- zachovávat správné držení těla
 - *postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly*
 - *běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze*
 - *vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu*
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobovat jej podle pokynu
 - *přizpůsobit či provést pohyb podle vzoru či pokynů*

- být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
 - rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
 - sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech
 - rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky
 - rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)
 - rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
 - pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)
 - samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky
 - samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
 - postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky
 - udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce

Dítě a jeho psychika

➤ Jazyk a řeč

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
 - vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
 - znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)
 - mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
 - používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, svoje pocity, prožitky
 - předat vzkaz
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
 - sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh umět převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl pokračovat
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku

- *spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií*
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtip a humor
 - *chápat jednoduché hádanky a vtipy*
- **Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace**
- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
 - *zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo, ve třídě na kamarádovi, na obrázku)*
 - *správně reagovat na světelné a akustické signály*
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
 - *soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)*
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
 - *rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, lotu)*
 - *odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat*
 - *rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)*
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
 - *zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu*
 - *zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převertovat ho*
 - *záměrně si zapamatovat a vybavit si prožitá příjemná i nepříjemná pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděná (např. vyjmenovat květiny viděná na procházce), slyšená (např. zapamatovat si rytmus, melodii)*
 - *pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)*
 - *zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek*
 - *uplatňovat postřeh a rychlost*
- **Sebepojetí, city, vůle**
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich podpory
 - *přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)*
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
 - *zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé*

- samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- rozhodovat o svých činnostech
 - umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)

Dítě a ten druhý

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
 - navazovat kontakty s dospělým
 - spolupracovat s dospělým
 - respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)
 - obracet se na dospělého o pomoc, radu apod.
 - rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
 - aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, naslouchat druhému)
 - chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
 - uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke starší)
 - obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení
 - všimnout si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)
 - cítit sounáležitost s ostatními
 - spoluvytvářet prostředí pohody
 - důvěřovat vlastním schopnostem
 - nabídnout pomoc

Dítě a společnost

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
 - umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
 - orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé

- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
 - reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování podávání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)
 - vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy
 - navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
 - cítit se plnohodnotným členem skupiny
 - projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce a úsilí
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
 - být schopné přistoupit na jiný názor, porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu

Dítě a svět

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
 - orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
 - rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)
 - chápat základní pravidla chování pro chodce
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné využitelné pro další učení a životní praxi
 - mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o živé a neživé přírodě, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře a technice)

Evaluační: sebereflexe učitelky (ZL), hodnocení IB vzdělávání vzhledem k naplňování OV směřujících ke KK (ZL), AEV rizik (ZL), diagnostické záznamy dětí

II. BUDE ZIMA, BUDE MRÁZ (časové období zima)

Vzdělávací záměry:

Prostřednictvím čertovského života se děti postupně seznamují s klasickou českou pohádkou, která je provází obdobím příprav na příchod Mikuláše. Vytváříme záměrně prostor pro posilování prosociálního chování s pravidly, citlivou korekcí v případě nevhodného chování. Při vánoční atmosféře dětem přiblížíme tradice a lidové zvyky, srovnáváme svátky v minulosti, současnosti a ve světě. Naučíme se oblíbené koledy a budeme se těšit na příchod Ježíška (stromček, koledy, nálada, pocity). Využijeme toto emočně bohaté období na rozvoj tvůrčí činnosti hudební, slovesné, výtvarné i pohybové. Rozvíjíme povědomí o důležitých lidských hodnotách (obdarování, radost, pocit sounáležitosti), podporujeme vzájemné sdílení předvánočního období, rozvíjení komunikativních dovedností k tématu, práce s pocity a jejich slovní vyjádření. Dlouhý zimní čas si zpříjemníme pohádkou a následně si ji přečteme (vlastnosti hrdinů, ano x ne, proč?). Upevníme naše vztahy a nezapomene ani na zvířátka, nasypeme ptáčkům do krmítka, proč? Napadlý sníh a zmrzlé nosy dětí, to je důvod pro zimní radovánky, experimentování se sněhem (co se stane, když?), hry na sněhu (rozvoj zdatnosti). Proč si nepostavit sněhuláka a sledovat proměny přírody? Vytváříme si eskymáckou zemi s využitím přírodního materiálu, rozvíjení smyslového vnímání, kde žijí, jak žijí, co jedí? Jak si hrají? Kde je jejich místo na Zemi (mapa, globus, obrázkový materiál, video). Seznámíme se s různými zimními sporty a podpoříme tělesnou i duševní zdatnost, úsilí, snahu, odhodlání, překonávat překážky. Období masopustu si pořádně užijeme karnevalovým rejmem s maskami, tvořivost, radost, očekávání, uznání. Učíme se poznávat lidová řemesla a s tím spojené nářadí a nástroje (projektový den). Pozveme rodiče, navštívíme pracovní dílnu.

Náměty na tematické části, ze kterých je možné vybírat:

- **Vůně cukroví a jehličí** (adventní čas a vše co k němu patří, pohoda, zklidnění, příběhy, relaxace, joga)
- **S čerty nejsou žádné žerty** (vzory chování, strach, radost, vylomeniny a čertoviny, smějeme se, radíme jak čertíci...)
- **Půjdeme spolu do Betléma** (Kdo to leží v jesličkách?)
- **My tři králové jdeme k vám** (tradice, PF)
- **Pohádková zima** (umí čarovat? co nám připravila, toto zebe, skutečnost a pohádka, hry se slovy, komunikativní dovednosti...)
- **Kdo to ťuká na okénko** (zvířata EVVO)
- **Krajina pod sněhem** (fyzikální vlastnosti, esteticky, malíři a jejich obrazy s tematikou zimy)
- **Návštěva u Eskymáků** (multikulturní výchova, tvoření, konstruování, objevování, řešení problémů, Bílá planeta...)
- **Padá sníh, pojedeme na saních** (zimní sporty, nebezpečí, radost, zdraví)
- **Slavíme masopust** (tradice)
- **Až vyrostu, budu..** (práce člověka, její význam, výsledky, prospěšnost pro člověka, úsilí, snaha...)

Dílčí vzdělávací cíle

Dítě a jeho tělo

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako zdravého životního stylu

Dítě a jeho psychika

➤ *Jazyk a řeč*

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu

➤ *Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace*

- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)

➤ *Sebepojetí, city, vůle*

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj schopnosti sebeovládání

Dítě a ten druhý

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v MŠ, v dětské herní skupině apod.)

Dítě a společnost

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách

Dítě a svět

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- vytvořit povědomí o sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností a planetou Zemí

Vzdělávací nabídka

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- konstruktivní a grafické činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv

- samostatný slovní projev na určité téma
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv

- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení v projevovalání citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- četba a poslech pohádek, příběhů, vyprávění s poučením
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)

Očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
 - otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace
 - zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení
 - házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí
 - pohybovat se bezpečně ve skupině dětí
 - být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě
 - pohybovat se koordinovaně a jistě a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, ve sněhu, na písku apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
 - upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje
 - tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím
 - vést stopu tužky při kresbě, apod.
 - napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena
 - zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (papír, textil, modelovací hmota)
 - kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
 - zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
 - znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek

Dítě a jeho psychika

➤ Jazyk a řeč

- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
 - dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
 - dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)

- učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- **Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace**
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
 - rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník
 - rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší – menší, nejmenší - největší, dlouhý- krátký, vysoký - nízký, stejný)
 - rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký)
 - porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztrždit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)
 - orientovat se v číselné řadě 1 – 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)
 - chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky
 - řešit labyrinty
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
 - rozlišovat vpravo-vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět
 - rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, dopředu, dozadu, nahoru, dolů)
 - orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed)
 - orientovat se v prostoru podle slovních pokynů
 - rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
 - orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne)
 - rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)
 - rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
 - slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl
 - samostatně se rozhodnout v některých činnostech
 - jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
 - vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je
 - přicházet s vlastními nápady

- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
 - rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
 - spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
 - vyjadřovat fantazijní představy
 - dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)
 - vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)
 - vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)
 - tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)
 - poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj)
 - dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek
 - navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)
 - experimentovat s výtvarně netradičními materiály
 - využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí
 - improvizovat a hledat náhradní řešení
- **Sebepojetí, city, vůle**
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobit jim své chování
 - reagovat přiměřeně dané situaci (odmítnat agresí, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)
- uvědomovat si své možnosti a limity (své silné i slabé stránky)
 - odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné
 - plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
 - hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem
 - přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostacích, být schopné se z něho poučit
 - přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
 - umět se přizpůsobit změnám
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvíjet volní úsilí a soustředit se na činnost a její dokončení
 - odložit splnění osobních přání na pozdější dobu
 - odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)
 - přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit
 - přijímat pokyny
 - plnit činnosti podle instrukcí

- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím

Dítě a ten druhý

- porozumět běžným projevům emocí a nálad
 - porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
 - chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
 - k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)

Dítě a společnost

- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
 - dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
 - chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
 - rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy
 - pojmenovat povahové vlastnosti
 - pochopit funkci rodiny
- zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
 - zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby

Dítě a svět

- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
 - *uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný*
 - *mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav*
- všímat si změn a dění v nejbližším okolí
 - *zajímat se, co se v okolí děje, všímat si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování*
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
 - *vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje*
 - *běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat*
 - *ctít oslavy narozenin, svátků, slavností*

Evaluaace: sebereflexe učitelky (ZL), hodnocení IB vzdělávání vzhledem k naplňování OV směřujících ke KK (ZL) včetně AEV rizik, diagnostické záznamy dětí

III. JAK PŘICHÁZÍ JARO (časové období jaro)

Vzdělávací záměry:

Po dlouhé zimě si užijeme probouzející se jarní přírody. Sledujeme klíčení a růst semínek, poznáváme první jarní květiny, na školní zahradě se naučíme praktickým dovednostem, jak se o rostlinky starat. Pojmenujeme si domácí a hospodářská zvířata a jejich mláďata, všímáme si, jak si povídají. Ztvárníme si je výtvarně, budeme je hledat v pohádkách, zazpíváme si o nich. V tomto období nezapomene ani na knížku (knihovna, vztah, zacházení, pokus o ilustraci, výroba papíru, knížky...) Den vody a Země jsou výbornou příležitostí k environmentálnímu vzdělávání a ochraně přírody. Vysvětlíme si význam vody nejenom pro člověka, koloběh vody v přírodě, budeme třídit odpad a využijeme ho pro další zpracování. Jaro je ve znamení Velikonoc, a tak se seznámíme s jejich historií, tradicemi, které si i vyzkoušíme. Společně upleteme pomlázky, nabarvíme vajíčka a upečeme velikonoční pečivo z kynutého těsta. Na jaře nás láká jízda na kole a koloběžce a to je důvod k prověření našich dopravních znalostí, dovedností a dodržování bezpečnosti. Děti se seznámí s dopravními prostředky, uvědomí si, že i jako chodci jsou účastníky silničního provozu, popř. navštíví dopravní hřiště. Dozvíme se něco o Vesmíru, budeme hledat souhvězdí, seznámíme se s planetami a zahrajeme si na kosmonauty, postavíme raketu a poletíme (encyklopedie, knihy o vesmíru, video, představitost, tvoření, vlastní příběhy...) Přípravenost na zápis do ZŠ, odpovědnost k prezentaci svých znalostí, dovedností, pozitivní očekávání a sebedůvěra. A 30. dubna nás čeká čarodějný rej. Rozvíjíme představitost, fantazii, vedeme děti k rozlišení reality a pohádkového světa, rozlišujeme dobro a zlo. Květen je měsíc lásky, maminkám připravíme k jejich svátku vystoupení. Podpoříme aktivní používání slovní zásoby a kultivovaný projev, zdokonalíme výtvarné, hudební a ostatní prožitková dovednosti, nebudeme se bát vystoupit před veřejností...

Náměty na tematické části, ze kterých je možné vybírat:

- **Semínko se probudilo** (život v přírodě, zázrak, ochrana všeho živého...)
- **Babiččin dvoreček** (domácí zvířata a co babička?)
- **Dá knížku vyrobit hodně práce?** (spisovatel, ilustrátor, výroba papíru, tisk, vázání, Knihkupectví – čtenář)
- **Hody, hody, doprovody** (užijeme si to...)
- **Chráním tě, Země má** (EVVO - Země)
- **Znám křišťálovou studánku** (EVVO – voda a její místo na Zemi, pozorování, výlety za vodou, Co kdyby voda nebyla?...)
- **Těšíme se do školy** (příprava k zápisu do ZŠ)
- **Zmatky kolem křižovatky** (doprava, její prospěšnost, druhy, možná nebezpečí, úraz, první pomoc, nemocnice...)
- **Letíme do vesmíru** (práce s informačními zdroji...)
- **Slet čarodějnic** (čarodějnice a co k tomu patří...)
- **Každý je doma tam, kde bydlí** (rodina, bezpečí, sounáležitost, pomoc, radosti, strasti...)
- **Maminka má svátek** (Má maminka je nejlepší! Tak jí pěkně poděkujeme, bude mít z nás radost..., příprava besídky, překvapení...)

Dílčí vzdělávací cíle

Dítě a jeho tělo

- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě

Dítě a jeho psychika

➤ Jazyk a řeč

- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

➤ Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení

➤ Sebepojetí, city, vůle

- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

Dítě a ten druhý

- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Dítě a společnost

- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského a estetického vkusu

Dítě a svět

- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

Vzdělávací nabídka

- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest

- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objevů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiály a předměty

- sledování pohádek a příběhů obohacujících život dítěte
- hry na téma rodina, přátelství apod.
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností, záměrné pozorování, čím se lidé od sebe liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)

- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- hry, přirozené i modelové a situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije - rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi a dospělými, kamarádi)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
 - pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)
 - pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
 - doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
 - pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek)
 - mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách

Dítě a jeho psychika

➤ Jazyk a řeč

- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
 - rozkládat slova na slabiky
 - vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova
 - rozlišit krátké a dlouhé samohlásky vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci
- utvořit jednoduchý rým
 - poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
 - poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
 - rozlišit některé jednoduché obrazové symboly, piktogramy a značky, umět je používat
 - pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí - elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)
 - rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena)
 - napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník)
 - objevovat význam ilustrací, soch, obrazů
- sledovat očima zleva doprava
 - sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
 - poznat a napodobit některá písmena a číslice
 - poznat některé hudební znaky
- poznat napsané své jméno

- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvary (např. použít nějaký symbol)
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
 - projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích
- **Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace**
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení
 - projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat
 - nechat se získat pro záměrné učení
 - odlišit hru od systematické povinnosti
 - zacházet s předměty digitální technologie, využívat nezákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí)
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- **Sebepojetí, city, vůle**
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
 - přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese
 - přirozeně a míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)
 - přirozeně projevovat radost ze zvládnutého a poznaného (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)
 - rozhodovat sám o sobě (o svém chování)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
 - projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. mladším, slabším, kamarádům)
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
 - umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)

Dítě a ten druhý

- odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná
 - nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

- *obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení*
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
 - *dělit se s druhým dítětem o hračky, pamlsky, pomůcky, podělit se s jiným dítětem o činnosti, počkat, vystřídat se*

Dítě a společnost

- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých materiálů, z přírodnin aj.)
 - *zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)*
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
 - *vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)*

Dítě a svět

- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
 - *uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)*
 - *spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)*
 - *mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních a ročních období a jejich příčinách, některých planetách)*
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
 - *znát co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné (vítr, déšť, záplavy, teplo, sucho, mráz)*
 - *být citlivý k přírodě*
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
 - *všimnout si nepořádku a škod, dbát na pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.*

Evaluace: sebereflexe učitelky (ZL), hodnocení IB vzdělávání vzhledem k naplňování OV směřujících ke KK (ZL) včetně AEV rizik, diagnostické záznamy dětí

IV. LÉTO UŽ SE NA NÁS SMĚJE (časové období léto)

Vzdělávací záměry:

Připomeneme si, co všechno na nás o prázdninách čeká, kam pojedeme a jakým způsobem je budeme trávit. Objevujeme možnosti cestování, návštěvy různých míst pomocí encyklopedií, prstem po mapě a globusu. Seznámíme se světadily, existenci různých národů a kultur jiných zemí. Získáváme znalosti o našem městě, ČR a státní symboly. Na modelových situacích seznámíme děti s možným nebezpečím na silnici, u vody, v lese, při setkání s cizími lidmi - ne všichni lidé jsou hodní. Blížící se léto nám umožní

trávit čas venku. Pozor na nebezpečí, která nás mohou překvapit. Co když se ztratím? Na vycházce a školní zahradě budeme pozorovat přírodu, která je plná rozmanitého života, neubližujeme žádnému živému tvorů. Pohybové dovednosti prověří sportovní dopoledne u příležitosti Dne dětí, kdy zažijeme spoustu dalších radosti, pohybu, přemýšlení, tvoření. Určitě si zajedeme na výlet, budeme poznávat širší svět, vnímat krásu přírody, vnímat nutnost jejich ochrany a ohleduplného chování. Prožitky dětí z těchto akcí využijeme při dalších činnostech ve třídě, na školní zahradě. Učíme se mít radost z nových objevů (sázení, rychlení, péče, sklízení, vadnutí... kompost). Život a smrt (v přírodě život nejen začíná, ale i končí...). Přeneseme se do atmosféry zvláštního významu rozloučení se školáky. Zjistíme, že školka končí, nachystáme zahradní slavnost. A než se rozejdeme na prázdniny, připomeneme si (formou prohlížení výtvarného portfolia či fotografií z aktivit) jak se nám žilo ve školce, co jsme se naučili, co dokázali, jak jsme kamarádili, spolupracovali, poznávali, tvořili, řešili problémy atd. (sebereflexe, pozitivní myšlení, perspektiva dalšího nového...).

Náměty na tematické části, ze kterých je možné vybírat:

- **Co se děje na palouku** (život v přírodě v létě)
- **Nemocná panenka, smrt panenky, nová panenka** (P. I. Čajkovskij - Album pro mládež - poslech, nálada, pocity, převyprávění podle hudby, vyjádření pocitů slovem, pohybem, uplatnění výrazových prvků... vize nového života, kdy zase vše začíná...).
- **Co já všechno dovedu** (oslava Dne dětí, kamarádství, týmová spolupráce, hry, soutěžení, radost i zklamání...)
- **Kamarádi z velké dálky** (multi-kulti)
- **Nemůžeme všem jen důvěřovat...** (citlivost k druhým, pomoc slabšímu, lidé jsou různí, nebezpečné chování – drogová prevence, násilí, obezřetnost, umět říci ne, tolerantnost...)
- **Kam nás nohy zanesou, autobus doveze...** (společný výlet, zúročení celoročního osvojování pravidel chování, komunikativní dovednosti...)
- **Prázdniny jsou za dveřmi** (kam, jak, kdy, co potřebuji, pozor, prevence nebezpečí – symboly, piktogramy, IT technika atd...)
- **Čas loučení** (sebereflexe života ve školce, pozitiva x negativa, osobní vyjádření, práce s porfoliem dítěte; příprava Zahradní slavnosti a pasování budoucích školáků. Odvaha noc ve školce.)

Dílčí vzdělávací cíle

Dítě a jeho tělo

- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

Dítě a jeho psychika

- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Dítě a ten druhý

- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Dítě a společnost

- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojování si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

Dítě a svět

- poznávání jiných kultur
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy

Vzdělávací nabídka

- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- hry a situace, kde se dítě učí chránit vlastního soukromí a bezpečí své i druhých
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání

příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice

Očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
 - uvědomovat si, co je nebezpečné
 - chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)
 - znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)
 - vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)

Dítě a jeho psychika

- Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace
 - přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
 - verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat jak problém, či situaci řešit (např. jak staví stavbu, jak skládá puzzle)
 - poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Sebepojetí, city, vůle
 - vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
 - umět rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
 - snažit se uplatnit svá přání, obhájit svůj názor
 - respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
 - zorganizovat hru
 - umět kooperovat a dohodnout se s ostatními
 - přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)
 - nebát se požádat o pomoc, radu

- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

Dítě a ten druhý

- spolupracovat s ostatními
 - vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat
 - spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem
 - vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
 - využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
 - bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Dítě a společnost

- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
 - pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)
 - vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)
 - v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění
 - všimnout si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)

Dítě a svět

- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
 - mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události)
 - mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.)

Evaluační: sebereflexe učitelky (ZL), hodnocení IB vzdělávání vzhledem k naplňování OV směřujících ke KK (ZL) včetně AEV rizik, diagnostické záznamy dětí

KLÍČOVÉ KOMPETENCE (RVP PV)

KOMPETENCE K UČENÍ DÍTĚ

ukončující předškolní vzdělávání

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ DÍTĚ

ukončující předškolní vzdělávání

- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhybat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ KOMPETENCE

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

RIZIKA (RVP PV)

Rizika (Dítě a jeho tělo)

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.)
- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitostí k pracovním úkonům
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte
- omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností
- absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí
- dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech
- nedostatek či zkrácení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.

Rizika (Dítě a jeho psychika)

- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými
- málo příležitostí k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim – špatný jazykový vzor
- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)
- časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů (nevhodná volba či časté a dlouhodobé sledování pořadů televize, videa apod.)
- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní – omezený přístup ke knížkám
- nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti
- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání

- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- málo příležitosti a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací – nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí
- nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- nedostatek možností projevit vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
- jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí
- spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými
- stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí
- nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního citění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, citění, prožívání a vyjadřování

Rizika (Dítě a ten druhý)

- málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- nedostatek možností projevit vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
- jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí
- spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými
- stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí
- nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního citění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, citění, prožívání a vyjadřování

Rizika (Dítě a společnost)

- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření
- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů
- nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích
- příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují (např. někteří dospělí)

- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině
- schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek
- nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům
- ironizování a znevažování úsilí dítěte
- potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti
- nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku
- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí
- nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění

Rizika (Dítě a svět)

- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu
- nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí
- jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí
- výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná
- užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků
- převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné
- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy
- špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení)
- uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění

7. Evaluační systém školy a pedagogická diagnostika

Pro rozvoj mateřské školy je třeba systematicky hodnotit jednotlivé oblasti, které mají přímou souvislost s předškolním vzděláváním. K tomu slouží vnitřní evaluace (EV), neboli autoevaluace (AEV), která je **procesem vlastního průběžného vyhodnocování vzdělávacích činností, podmínek i organizace**, realizovaným uvnitř mateřské školy.

AEV poskytuje škole zpětnou vazbu ke korekci vlastní činnosti a současně slouží jako východisko pro další práci, je nezbytnou a samozřejmou součástí práce učitelů.

Oblasti a pravidla hodnocení, podle kterých bude mateřská škola postupovat:

- předmět evaluace (na které konkrétní jevy se mateřská škola zaměří)
- metody a techniky evaluace (formy, způsob vyhodnocování)
- časový plán (konkrétní termíny či frekvence hodnocení)
- odpovědnost učitelů a dalších pracovníků (kdo bude za co zodpovědný)

Autoevaluace probíhá *na úrovni školy* nebo *na úrovni třídy*. Může ji provádět ředitelka školy, učitelky ve třídě, celý pedagogický sbor i každá jednotlivá učitelka.

Na základě jednotlivých zjištění lze definovat vzdělávací výsledky jednotlivých zaměstnanců, jednotlivých pracovišť, i mateřské školy jako celku a přijímá konkrétní opatření na všech uvedených úrovních.

Do hodnocení podmínek vzdělávání jsou zapojeni všichni zaměstnanci školy a rodiče. Konkrétní kritéria pro hodnocení všech oblastí, která jsou předmětem AEV, jsou v souladu s principy předškolního vzdělávání danými RVP PV. Systém AEV školy tvoří povinnou součást pedagogické dokumentace třídy a školy.

Důležitou oblastí AEV je posuzování *výsledků vzdělávání*, které učitelka průběžně a systematicky provádí dle plánu AEV pro daný školní rok.

Součástí pedagogické EV je **pedagogická diagnostika**, jejím prostřednictvím učitelky získávají důležité informace o pokrocích dítěte. Nejedná se o hodnocení jednorázové, ale průběžné (sběr dat). V předškolním vzdělávání jsou pro učitele důležitým ukazatelem klíčové kompetence rozpracované do podoby očekávaných výstupů.

V předškolním vzdělávání se *hodnocení vzdělávacích výsledků* dítěte nezaměřuje na výkony ve vztahu k dané normě, ani na srovnávání jednotlivých dětí a jejich výkonů mezi sebou.

Individualizace vzdělávání vyžaduje sledovat rozvoj a osobní vzdělávací pokroky *u každého dítěte a ty dokumentovat*. K tomu učitelkám pomáhá každodenní, dlouhodobé a systematické sledování. Neméně důležité je u dítěte včas zachytit případné problémy a vyvodit odborně podložené závěry pro jejich eliminaci a další rozvoj dítěte. Podle potřeby je nezbytné intervenovat odbornou pomocí.

Každé pracoviště školy má vytvořený svůj *systém sledování hodnocení a způsob záznamů pokroků dítěte*, je přehledný, smysluplný a účelný. Písemné záznamy případně další doklady vypovídající o dítěti a jeho pokrocích jsou důvěrné a přístupné pouze učitelům mateřské školy, ČŠI, popř. rodičům. Učitelka je využívá při každodenní práci, při tvorbě Plánu rozvoje nebo IVP u dětí se SVP, pro komunikaci a spolupráci s rodiči.

Na základě zjištěných poznatků učitelky navrhují a provádějí potřebné úpravy vzdělávacích podmínek a také projektují vlastní pedagogickou činnost zaměřenou na rozvoj klíčových kompetencí dítěte.

Autoevaluace se týká všech oblastí souvisejících se vzdělávacím procesem školy. Mateřská škola hodnotí svou práci **systematicky, komplexně a pravidelně, podle předem připraveného plánu**.

Z hlediska komplexnosti je při AEV důležité sledovat:

- soulad ŠVP (TVP) s RVP PV
- plnění cílů ŠVP (TVP)
- způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání (zpracování a realizace integrovaných bloků)
- práci učitelů (včetně jejich sebereflexe)
- výsledky vzdělávání (pedagogická diagnostika)
- kvalitu podmínek vzdělávání v kontextu RVP PV (jednotlivých pracovišť)
- vzdělávání dětí se SVP a nadaných a dětí mladších 3 let, pokud se v MŠ vzdělávají
- vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ), pokud se v MŠ vzdělávají

- **ŠVP (hodnotíme jeho soulad s požadavky RVP PV)**

Hodnotíme vlastní myšlenku – filozofii práce školy, zda vyjadřuje, oč škola usiluje. Jestli vychází z analýzy podmínek a situace školy, využívá možností, které nabízí okolní prostředí, finanční prostředky apod. Hodnotíme také přehlednost a úplnost vzdělávacího obsahu, jeho obsahovou i formální kvalitu, v neposlední řadě otevřenost ŠVP, zda nás vede k dalšímu rozvoji školy a zkvalitňování vzdělávání.

- **podmínky ke vzdělávání**

Jedná se o podmínky, které je třeba při vzdělávání dětí dodržovat, neboť ovlivňují, resp. podmiňují kvalitu poskytovaného vzdělávání a hledat cesty k jejich postupnému dalšímu zkvalitňování.

- **průběh vzdělávání (hodnotíme práci učitelů)**

Jde o plnění cílů ŠVP (TVP), způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání (zpracování a realizace IB), dále způsob pedagogického stylu, přístupu k dítěti, schopnost být dítěti partnerem, umění empatie a podporující komunikace.

Využívání moderních metod a forem práce s dětmi předškolního věku a jejich přiměřenost a efektivita (př. metoda prožitkového činnostního učení, kritického myšlení, schopnosti diagnostické...), vnitřní diferenciací (rozlišení) vzdělávání s využitím obsahové i metodické individualizace výuky respektující možnosti, schopnosti a potřeby každého dítěte, pro úspěšné zvládnutí daného stupně vzdělávání.

Hodnotíme (na základě průběžné evaluační činnosti) TVP a jejich naplňování ve třídách, hodnotíme jejich promyšlenost a plánovitost, hodnotíme integrované bloky, nabídku činností, naplňování cílů v rámci bloků, dosahování výstupů, využívání učebních pomůcek.

Dále zajišťujeme rovné příležitosti pro každé dítě při přijímání ke vzdělávání, v jeho průběhu a ukončování, podporu dětem při adaptaci, při přechodu do ZŠ a podporu pedagogické interakce a vzájemné komunikace mezi přímými účastníky vzdělávacího procesu. Podporujeme dětskou kreativitu a samostatnost, rozvoj a dosaženou úroveň v jednotlivých gramotnostech.

- **výsledky vzdělávání (hodnotíme vzdělávací přínos u dětí)**

Hodnotíme individuální vzdělávací přínos u dětí, co se po dobu určitého časového úseku (IB) a později na konci docházky do MŠ „naučily“, jaké znalosti, hodnoty a postoje si osvojily, směřujeme tím ke KK.

Sledujeme a vyhodnocujeme osobní rozvoj a učení každého dítěte zvlášť, jeho vzdělávací pokroky ve všech vzdělávacích oblastech, hodnotíme prospívání dítěte ve vztahu k jeho individuálním potřebám a možnostem.

Neméně důležitým smyslem průběžně prováděné EV je včas zachytit u dítěte případné problémy či nedostatky, vyvodit odborně podložené závěry pro další rozvoj dítěte a pomoci dítěti v jejich řešení, eventuálně včas intervenovat další potřebnou odbornou pomoc (opatření přijatá ke zlepšování výsledků dětí včetně preventivních opatření k eliminaci předčasných odchodů ze vzdělávání).

- **práce učitelek (včetně jejich sebereflexe)**

Vychází z RVP PV, z kapitoly *Povinnosti učitele mateřské školy*. Týká se jeho odpovědnosti, vykonávání odborných činností, vedení vzdělávání a vztahu k rodičům. Jejich práce je podrobována pravidelné sebereflexi, také hodnocení ze strany VU, ŘŠ s cílem zvyšování kvality poskytovaného vzdělávání, týmové spolupráce, invence pro školu a další.

- **Evaluace vzdělávání dětí se ŠVP, dětí nadaných a dětí mladší 3 let**

Jejich vzdělávání vyžaduje úpravu ŠVP, nastavení realizace a účinnost podpůrných opatření k naplnění vzdělávacích potřeb pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, vzdělávání podle individuálních vzdělávacích plánů dětí se ŠVP, činnost ŠPZ při diagnostice vzdělávacích potřeb dětí a doporučení podpůrných opatření pro jejich úspěšné vzdělávání; povinné předškolní vzdělávání; vzdělávání dětí mladší tří let. EV jejich výsledků a přijatá opatření jsou nutnou formou jejich dalšího rozvoje či předcházení a eliminaci nedostatků.

- **Evaluace vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem**

Také vzdělávání dětí s OMJ bude podrobena EV činnosti. Jde přednostně o to, aby děti s OMJ porozuměly mluvené řeči a učily se vyjadřovat na základě rozvoje pasivního i aktivního slovníku. Je tedy žádoucí, aby dětem, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, učitelky ve třídách volily takové didaktické postupy, aby tím **cíleně podporovaly dovednosti v osvojování českého jazyka**. Učitelky jsou si vědomy, že mateřská škola poskytuje dětem s nedostatečnou znalostí ČJ jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání (příloha ŠVP MŠMT - Vzdělávání ukrajinských dětí v ČR, met. portál MŠMT ČR).

Metodika autoevaluace školy

Autoevaluace probíhá na úrovni jednotlivých pracovišť MŠ ve 4 etapách, které jsou uvedeny níže v tabulce s cílem jednotlivých kroků a termínem plnění.

etapy	cíl etapy
motivační	Získat pracovní tým pro systém AEV (další vzdělávání, pedagogická rada, nový způsob vyhodnocování vzdělávání, spolupráce učitelek ve třídě, metodická pomoc vedení školy)
přípravná	Promýšlení, stanovování pravidel, cíle autoevaluace, zpracování plánu AEV
realizační	Konkretizace dosavadních poznatků podle podmínek školy, revize dosavadního způsobu AEV určení konkrétních postupů, vytvořit výběr kritérií, způsob jejich měření spolupráce s užším vedením školy
evaluační	Získávání informací a jejich průběžné vyhodnocování – všechny učitelky vzhledem k TČ vzdělávání a IB vzdělávání, VU na konci škol. roku

	sumarizuje evaluační výstupy, projedná výsledky na PR, navrhne způsoby řešení, popř. inovace, přijetí opatření ke kvalitativní změně atd.
korektivní	Završení procesu autoevaluace – zpráva o činnosti školy – cíl: inovace a korekce nesrovnalostí (DC ve vazbě na OV, inovativní formy vzdělávání, organizování vzdělávání struktura získávání relevantních výsledků realizovaného vzdělávání, kompetence zaměstnanců, spolupráce, podmínky atd. – výhled ke zkvalitnění

Závěr:

Školní vzdělávací program je závazný pro všechny zaměstnance mateřské školy. Je otevřeným materiálem, který byl vytvořen na období tří let, pak bude podroben analýze a budou vyvozeny závěry po další zkvalitňování vzdělávání.

PLÁN AUTOEVALUACE

Oblasti autoevaluace	Předmět autoevaluace	Prostředky autoevaluace	Časový plán	Zodpovědnost
ŠVP „Čtyřlístek“ 	Kritéria RVP PV k souladu ŠVP (TVP) MŠ (RVP PV 2021)	Dotazník	vždy na konci škol. roku	U, VU, ŘŠ
Podmínky 	Podmínky dané RVP (věcné podmínky, životospráva, psychosociální, organizace, řízení MŠ, personální a ped. zajištění, spoluúčast rodičů, vzdělávání dětí se SVP a dětí nadaných a dětí s OMJ)	SWOT analýza Pedagogické rady vedoucích zaměstnanců Pedagogické rady Provozní porady na pracovištích Dotazník Schránka důvěry, anketa pro rodiče	1x ročně (červen) 1x měsíčně 1 x měsíčně 2 x ročně 1 x ročně (červen) dle potřeby	U, VU, ŘŠ VU, ŘŠ (připraví ŘŠ) U, AP, VU, (připraví VU) provozní zaměstnanci, (připraví VU) rodiče (připraví ŘŠ) rodiče
Průběh vzdělávání 	Pedagogický styl (metody a formy práce, metodické a diagnostické postupy, pedagogická komunikace, motivace, využívání pomůcek aj.) Vzdělávací nabídka (naplňování cílů, OV, směřování ke KK)	Hospitace VU (ZL) Každodenní vyhodnocování pedagogické činnosti U-H-P (RC) Sebereflexe učitelky (ZL)	průběžně denně (zápis v TK) po ukončení IB	VU, ŘŠ U, VU, ŘŠ U, VU

		Hodnocení očekávaných výstupů IB, směřování ke KK včetně AEV rizik (ZL)	průběžně po ukončení IB	U, VU
		Hodnocení specifických činností a projektů v MŠ (Projektové dny, EVVO aktivity aj.)	aktuálně dle situace	U, VU, ŘŠ
Výsledky vzdělávání	Hodnocení třídy	Charakteristika třídy	30. 9.	U
	Individuální rozvoj a vzdělávací pokroky dítěte	Pololetní evaluace vzdělávání (dle vz. oblastí)	2x ročně (leden, červen)	U
		Záznamový arch (Klokanův kufr) Analýza portfolia dítěte	průběžně	U
		IVP, PLPP (dítě se SVP)	2x ročně (leden, červen) průběžně (měsíčně vyhodnocovat)	AP, U, VU, ŘŠ AP, U
		Plán rozvoje (ZL)	průběžně	U
Práce učitelů	Povinnosti učitelky vzhledem k RVP PV	Evaluace povinností učitelky vzhledem k RVP PV (ZL)	2 x ročně (leden, červen)	U
	Zvyšování kvality vzdělávání	Hospitace VU na zadanou oblast či problematiku (ZL)	dle plánu	VU, ŘŠ
		Vzájemné hospitace - pozorování, rozbor, sebereflexe U (ZL), zpětná vazba VU	dle plánu	U, VU
		Plán osobního rozvoje	2 x ročně (leden, červen)	U
	Sebehodnocení učitele	ZL - vlastní hodnocení školy (podklady pro Závěrečnou hodnotící zprávu)	1 x ročně (červen)	

PŘÍLOHY

- Plán evaluace
- Podpůrná opatření pro vzdělávání dětí se SVP – příloha č. 1
- IVP, PLPP - příloha č. 2
- Podpora nadaných dětí - příloha č. 3
- Jazyková příprava dětí s OMJ – příloha č. 4
- Podpora vzdělávání ukrajinských dětí – příloha č. 5